

Programkomiteens forslag til

Program for Lillehammer Arbeiderparti

2019-2023

Versjon 1 – 26. september 2018

17 **Tenke globalt, handle lokalt**

18 Kampen for miljø og klima, tas ikke bare nasjonalt og gjennom internasjonale avtaler, slik
19 som Parisavtalen. De virkelige endringene vil komme fra rådhusene og millioner av
20 husstander rundt omkring i verden. Også din. Det er lokalt de store endringene vil skje, det er
21 vi som vet hvor skoen trykker. Vi har lokalkunnskapen og de nødvendige virkemidlene for å
22 gjøre endringene som utgjør en forskjell. Det var vår egen Gro Harlem Brundtland som
23 formulerte dette så fint for snart 30 år siden: *Tenk globalt, handle lokalt.*

24
25 FNs bærekraftsmål inviterer myndigheter, næringsliv og sivilsamfunnet til en felles dugnad
26 for å endre verden til det bedre. Her er klima og miljø et viktig aspekt. Lillehammer
27 Arbeiderparti mener FNs bærekraftsmål må ligge til grunn for måten vi jobber på lokalt.

28
29 Klimakampen handler ikke bare om forbud og kutt. Det kan også være en mulighet for
30 nytenkning og vekst. Nye Nordre Ål skole er et eksempel på hvordan klimaperspektivet
31 driver fram en framtidsrettet tankegang, med et skolebygg i fornybart materiale.
32 Biogassanlegget ved Mjøsanlegget AS er et annet. Ny teknologi vil drive fram nye bransjer,
33 tilbud og muligheter.

34

35 **Å høre til i Lillehammer**

36 Målestokken på vårt samfunn finner vi i hvordan vi behandler de svakeste blant oss.
37 Forskjellene i Norge øker og det finnes mange former for utenforskap; rusmisbrukere,
38 diskriminerte innvandrere, mobbeofre, unge som har falt utenfor, arbeidsledige eller enslige
39 eldre. Årsaken til utenforskapet er forskjellig, men alle er relevante i inkluderingspolitikken.

40 Etter mat og bosted er det meningsfulle menneskelige relasjoner som står øverst på
41 behovslista vår. Lillehammer Arbeiderparti har et verdisyn som vektlegger menneskets
42 sosiale behov, ikke kun dets kortsiktige yteevne. Først når vi inkluderer alle blir samfunnet
43 vårt bærekraftig.

44

45 **Like muligheter til god helse**

46 Lillehammer Arbeiderparti vil ha et samfunn som fremmer god helse for alle, forebygger
47 sykdom, utjevner sosiale forskjeller og gir alle barn og unge en god start i livet. Hver og en
48 av oss skal ha muligheten til å leve gode liv, i små og store fellesskap. Vi må satse tidlig og
49 komme på banen med forebyggende tiltak og fysisk aktivitet. Vi ser en tendens til økende
50 ulikhet i helse ut fra tjukkelsen på lommeboka. Det vil Lillehammer Arbeiderparti til livs.

51 I årene fremover vet vi at behovet for helse- og omsorgstjenester kommer til å øke. Det vil
52 være en stor etterspørsel etter arbeidskraft til denne sektoren. Kompetansebehovet vil også
53 endre seg. Kommunen skal delta i nasjonale utviklingsprogrammer for å sikre en faglig

kvalitet og utvikling av helse- og omsorgstilbudet. Vi vil at helse- og omsorgssektoren skal oppleves som et karrierevalg med gode muligheter for utvikling og nye utfordringer.

Arbeiderpartiets mål er et likeverdig og tilgjengelig helsetilbud for alle!

En trygg og verdig alderdom

Lillehammer Arbeiderparti er opptatt av at eldre skal få en verdig alderdom. Vi jobber for at de som ønsker det skal få bo hjemme så lenge som mulig. Lillehammer Arbeiderparti skal derfor satse på gode teknologiske hjelpemidler og rehabiliteringsordninger, samtidig som vi bruker de varme hendene der de trengs. Den som bor hjemme må ha mulighet til et godt sosialt liv og kontakt med andre mennesker. Her gjør de frivillige en kjempeinnsats! Når det oppstår et behov for sykehjem eller omsorgsbolig skal Lillehammer gi gode helsetjenester med høy kvalitet. Tilbudet for eldre på sykehjem skal følges nøye opp. Helsetjenesten skal ved livets slutt, gi god behandling med verdighet.

Åpenhet rundt psykisk helse og rusomsorg

Psykiske helseproblemer og rusmiddelmisbruk er fortsatt forbundet med skam og stigmatisering. Det er en tilleggsbelastning for mange som allerede har det vanskelig. Derfor skal Lillehammer Arbeiderparti fortsatt jobbe for videre åpenhet og unngå stigmatisering. Familieteamet i Lillehammer kommune kan gi informasjon og veiledning.

Lillehammer har de senere årene opplevd flere tragiske dødsfall som følge av selvmord. Vi har ikke en eneste ungdom å miste. Lillehammer Arbeiderparti vil ha en god tjeneste for denne pasientgruppen og styrke det forebyggende arbeidet, spesielt for barn og unge. Når krisen oppstår skal hjelpen være lett tilgjengelig!

Forebygge vold og overgrep mot barn

Alle barn skal ha det godt i Lillehammer. Vold og overgrep mot barn er vårt største folkehelseproblem. Konsekvensene er store. Mange preges resten av livet og risikoen for generasjonsoverføring er høy. Kommunene spiller en viktig rolle i å forebygge og avdekke vold og overgrep mot barn, og i å ivareta de utsatte barna på en god måte. Lillehammer Arbeiderparti vil arbeide for at kommunen tar en større rolle i det viktige arbeidet for en barndom uten vold og overgrep. Det viktigste vi kan gjøre er å hindre at vold og overgrep skjer første gang. Da må vi inn tidlig!

En kommune i vekst i en sterk region

Næringslivet i Lillehammer går så det suser. De siste fem åra har omsetningen i Lillehammer-regionen vokst med hele 60 prosent! Vi har et variert næringsliv, med varehandel, bygg- og anlegg, og IKT-næringene som eksempler på næringer som gjør det

91 godt. Lillehammer Arbeiderparti vil at kommunen skal samarbeide tett med Cyberforsvaret
92 på Jørstadmoen for å stimulere flere sivile etableringer i regionen vår.

93 Skal vi opprettholde våre gode velferdstjenester er vi avhengig av at næringene våre vokser.
94 Vi ivrer for en ny OL-søknad. De Olympiske og paralympiske leker er de største kultur- og
95 idrettsarrangementene vi kan være vertskap for. Det vil bety enormt mye for Lillehammers
96 posisjon, nasjonalt og internasjonalt og befeste vår merkevare ytterligere.

98 *Et grønt og genuint reisemål*

99 Lillehammer med Gudbrandsdalen er et fantastisk reiselivsprodukt med potensial til å vokse.
100 Visit Lillehammer er merket som et bærekraftig reisemål. Vi var den første byen i Norge som
101 fikk dette. Vår flotte natur og beliggenhet er vår fremste merkevare.

102 Lillehammer som reisemål skal være grønt og genuint, et sted vi reiser til med glede, og
103 forlater med gode minner. Vi ønsker å være åpne mot verden, ta i mot gjester på en god måte,
104 og støtte de som jobber med reiseliv i Lillehammer.

105 Vi har en arrangementskompetanse i verdensklasse. Den gir oss et fortrinn som vertskap for
106 store idretts og kulturarrangementer. Lillehammer Arbeiderparti ønsker å forvalte denne
107 kunnskapen godt slik at den kan overføres til nye generasjoner og skape enda flere
108 arbeidsplasser.

110 *God infrastruktur for et integrert bo- og arbeidsmarked*

111 For å skape et integrert bo- og arbeidsmarked både i Lillehammerregionen og i Mjøsområdet,
112 er vi avhengig av god infrastruktur og gode samferdselsårer. En rask E6-utbygging er viktig,
113 men en jernbane med dobbeltspor, er helt avgjørende for å kunne få et bo- og arbeidsmarked
114 innenfor rammen av bærekraftig utvikling. Lillehammer Arbeiderparti vil derfor arbeide for å
115 få dobbeltspor til Lillehammer innen 2030.

116 Bredbånd er grunnleggende for kommunikasjon, teknologi og deltakelse i arbeidsmarkedet.
117 Lillehammer Arbeiderparti vil arbeide for å gi alle tilgang til høyhastighetsbredbånd slik at
118 alle får like muligheter til å delta.

120 **Gode liv i by og bygd**

121 I Lillehammer skal alle føle seg velkomne. Vi vil skape gode sosiale møteplasser, støtte opp
122 om det frivillige og gi alle en mulighet til å delta og bidra i samfunnet. De ulike grendene
123 skal få dyrke sine fortrinn. Lillehammer Arbeiderparti vil ha levende grender med lokale
124 møteplasser og en pulserende by.

125 Vi vil ha et sentrum med felles møteplasser for alle uansett alder, kjønn og sosial bakgrunn.
126 Derfor skal vi ta vare på våre åpne torg og parker og Terrassen skal bli en storstue for oss

127 alle. Lurhaugen og stasjonsområdet skal utvikles med boliger og arbeidsplasser. Dette gir et
128 levende sentrumsområde.

129 Lillehammer er en populær studentby, og Storhove er et populært lærested. Lillehammer
130 Arbeiderparti vil bidra til at studentene føler seg hjemme hos oss.

131 Ny E6 gir oss nye muligheter. Prognoser viser en stor økning mennesker som vil passere
132 byen vår. Ved å skape aktivitet og attraktivitet i sentrum kan vi tiltrekke oss mange nye
133 besøkende og gi bedre tilbud til innbyggerne våre.

134

135 **Kulturbyen Lillehammer**

136 Kultur gir levende lokalsamfunn og er viktig for vår livskvalitet. I tillegg til kulturens
137 egenverdi åpner den muligheter for å inkludere og involvere, og kan svare på flere
138 utfordringer i andre tjenesteområder. Arenaer for kunst og kulturaktivitet skaper møteplasser,
139 og gir oss en følelse av samhörighet. Å delta i kulturliv og frivillig aktivitet bidrar til å gi oss
140 meningsfulle liv og hjelper oss å danne nettverk. Her kan vi møtes som planleggere,
141 arrangører, kokker, dansere og fotballspillere. Lillehammer Arbeiderparti vil legge vekt på et
142 godt samarbeid med frivilligheten og sørge for at frivillige lag og organisasjoner har gode
143 vilkår.

144 Lillehammer har en sterk posisjon som kulturby. De kreative og kulturbaserte næringene
145 betyr mye for trivsel, bokvalitet og attraktivitet. De er også viktig grobunn for nærings- og
146 handelsutvikling. I fjor fikk Lillehammer UNESCO status innen kulturfeltet Litteratur. Dette
147 kan gi store ringvirkninger og befester vår posisjon som kulturby.

148 Den profesjonelle kulturen er bærebjelken i utviklingen av det frivillige kulturlivet.
149 Lillehammer har mange profesjonelle kunstnere og kreative utøvere. Vi vil gi dem gode
150 arbeidsvilkår og skape grunnlag for nye næringer på sikt.

151

152 **Et anstendig arbeidsliv**

153 Lillehammer Arbeiderparti er garantisten for et trygt, inkluderende og anstendig arbeidsliv.
154 Samarbeidet mellom den lokale fagbevegelsen og kommunen er et viktig virkemiddel for å
155 oppnå dette. Vi er tydelige på å bekjempe sosial dumping, midlertidighet og ufrivillig deltid.
156 Vi vil at alle som kan jobbe skal få muligheten til det. Arbeid og trygghet i jobb for den
157 enkelte skaper mer frihet, bedre inkludering, økt likestilling og flere inntekter til fellesskapet.

158

159 **Oppvekst og utdanning med fokus på hele mennesket**

160 *En god tid for de minste*

161 I barnehagene møtes barn med ulike bakgrunn, kunnskap og erfaring for første gang. Her
162 legges grunnsteinen for videre læring. Derfor er rett til barnehageplass en viktig sak for
163 Lillehammer Arbeiderparti.

164 Veien til barns læring går gjennom leken. Barnehagen skal være en god tid for barna der de
165 får utfolde seg sosialt og fysisk med leken som ramme. Barnehagene i Lillehammer skal
166 kjennetegnes ved god kvalitet og et personale med god kompetanse.

167 Barnehagen har en viktig rolle i å kartlegge mulige læreversker i tidlig fase. En god
168 barnehage sikrer at vi får satt inn rett tiltak til riktig tid, slik at barn med behov, får hjelp og
169 støtte.

170

171 *Skolen – en arena for toleranse, læring og tillit*

172 At elever møtes i fellesskolen motvirker forskjeller i samfunnet. I Lillehammer har vi gode
173 skoler som leverer gode resultater. I tillegg til *lese-*, *skrive-* og *regneferdigheter*, vektlegger
174 Lillehammer Arbeiderparti *dannelse*. For i skolen utdanner vi *hele mennesket*. Det krever
175 helhetlige tiltak, med en god skolehelsetjeneste, fysisk aktivitet, og et sterkere lag rundt
176 eleven.

177 Vi vil ha en sterk offentlig skole der alle skal med, og der alle får støtte og utfordringer ut fra
178 egne forutsetninger. På skolen skal barna få fri for prestasjonsjaget, og få rom til å utvikle
179 egne faglige og sosiale ferdigheter. Samfunnet vårt er i rask endring. Vi vet ikke hva slags
180 jobber vi utdanner våre elever til. Elevenes menneskelige egenskaper, det som skiller oss fra
181 roboter, vil bli enda viktigere fremover. Derfor må evne til kritisk tenkning, samarbeid,
182 kreativ problemløsning og nysgjerrighet vektlegges framover. For å ivareta dette kreves det
183 variert undervisning som treffer elevenes, nivå og forutsetninger.

184 Skolens viktigste ressurs er læreren. Lillehammer Arbeiderparti vil sette inn tidlig innsats for
185 å forhindre forsinkelser i læringen, og ta i bruk nye læremidler som strukturerer
186 skolehverdagen for elever og foreldre. Å styrke elevenes og lærernes digitale kompetanse vil
187 være viktig for å møte morgendagens arbeidsliv og forenkle lærerens hverdag.

188

189 *Allsidige tilbud etter skolen*

190 Skolefritidsordningen (SFO) er et viktig tilbud på Lillehammer. Tilbudet er populært, men for
191 noen er det en utfordring å kunne benytte seg av det. Vi er opptatt av å holde SFO-prisen
192 nede og vil derfor arbeide for en inntekstsgradering. For å bedre kvaliteten i SFO ønsker vi å
193 samordne SFO med andre kultur- og idrettsaktiviteter i større grad.

194 Lillehammers skoleelever skal ha et rikt kulturtilbud også utenfor skolen. Kulturskolen er
195 viktig i denne sammenhengen. Vi vil legge til rette for at det gode arbeidet i kulturskolen
196 utvikles videre.

197

198 **Verne om Lillehammers rike natur- og kulturmiljø**

199 De rike natur- og kulturmiljøene er viktige for naturmangfoldet og vesentlige kvaliteter ved
200 Lillehammer. De skaper gode rammer for våre liv. En seiltur på Mjøsa, en tur på fjellet eller
201 langs Mesnaelva øker vår livskvalitet. Arealendringer som nedbygging, oppstyking og

- 202 gjengroing truer naturmangfoldet. Lillehammer Arbeiderparti ønsker derfor en samordnet
203 bolig, transport og arealpolitikk som verner om våre natur- og kulturmiljøer, og som sikrer en
204 miljøvennlig og bærekraftig utvikling. Kommunens arealplan, Bystrategien og målet om en
205 klimanøytral kommune er viktige dokumenter som vi forplikter oss til å følge.
- 206 Mjøsa er viktig som drikkevannskilde, som leveområde for flere arter og som
207 rekreasjonsområde for kommunens befolkning. Lillehammer Arbeiderparti vil ha økt innsats
208 for å reduserer forurensningen til Mjøsa.
- 209 Plastavfall og mikroplast har blitt ett av verdens største forurensningsproblemer. Vil vil ta
210 vårt ansvar for å redusere bruk av plast lokalt.